

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (CBCS) Examination
April/May-2022 (NEW COURSE)
Smrutipad (Sutra 1 to 31) Mundkopnishad(Core)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન.૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરી, સમજૂતી લખો. (૧૪)
૧. સ્મૃતિબલેન પ્રત્યવતિષ્ઠમાનસ્ય સ્મૃતિબલૈનૈવોત્તરં વક્ષ્યામીત્યતોડયમન્યસ્મૃત્નવકાશદોષોપન્યાસઃ। દર્શિતં તુ શ્રુત્તીનામીશ્વરકારણવાદં પ્રતિ તાત્પર્યમ્। વિપ્રતિપતૌ ચ સ્મૃત્તીનામવશ્યકર્તવ્યેસન્યતરપ્રિભ્રેહડન્યતરપરિત્યાગે ચ શ્રુત્યનુસારિણ્યઃ સ્મૃત્યઃ પ્રમાણમનપેક્ષ્યાઙતરાઃ। તદુક્તં પ્રમાણ-લક્ષણે વિરોધે ત્વનપેક્ષં સ્યાદસતિ હ્યનુમાનમ્।' ઇતિ।
 ૨. યદુક્તમ્, ચેતનં બ્રહ્મ જગતઃ કારણં પ્રકૃતિરિતિ, તત્ત્રોપપદ્યતે। કસ્માત્। વિલક્ષણત્વાદસ્ય વિકારસ્ય પ્રકૃત્યાઃ। ઇદં હુ બ્રહ્મકાર્યત્વેનાભિપ્રેયમાનં જગદ્ બ્રહ્મવિલક્ષણમચેતનમશુદ્ધં ચ દૃશ્યતે, બ્રહ્મ ચ જગદ્વિલક્ષણં ચેતનં શુદ્ધ ચ શ્રુયતે। નચ વિલક્ષણત્વે પ્રકૃતિ વિકારભાવો દૃષ્ટઃ। નહિ રુચકાદયો વિકારા મૃતપ્રકૃતિકા ભવન્તિ, શરાવાદયો વા સુવર્ણપ્રકૃતિકાઃ। મૃદૈવ તુ મૃદન્વિતા વિકારાઃ ક્રિયન્તે, સુવર્ણન ચ સુવર્ણાન્વિતાઃ।
 ૩. યથા ચ સંવેષ્ટિતઃ પરો ન વ્યક્તં ગૃહ્યતે કિમયં પરઃ કિં વાન્યદ્દ્રવ્યમિતિ, સ એવ પ્રસારિતો યત્ સંવેષ્ટિતં દ્રવ્યં તત્ પર એવેતિ પ્રસારણેનાભિક્તો ગૃહ્યતે । યથાચ સંવેષ્ટનસમયે પર ઇતિ ગૃહ્યમાણોડપિ ન વિશિષ્ટાયામવિસતારો ગૃહ્યતે ન સ વેષ્ટિતરૂપાદન્યોડ્યં ભિન્નઃ પર ઇતિ।
 ૪. નનું શબ્દોનાપિ ન શક્યતે વિરુદ્ધોડર્થઃ પ્રત્યાયયિતું, નિશ્ચયવં ચ બ્રહ્મ પરિણામતે, ચ કૃત્સ્નમિતિ। યદિ નિરવયં બ્રહ્મ સ્યાન્નૈવ પરિણામેત, કૃત્સ્નમેવ વા પરિણામેત। અથ કેનચિદ્રપેણ પરિણામેત કેનચિચ્ચાવતિષ્ઠેતેતિ રૂપભેદકલ્પનાત્ સાવયવમેવ પ્રસજ્યેત। ક્રિયાવિષયે હિ- "અતિરાત્રે ષોડશિનં ગૃહ્ણાતિ, નાતિરાત્રે ષોડશિનં ગૃહ્ણાતિ"। ઇતિ।
- પ્રશ્ન.૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શ્લોકોનું ભાષાંતર કરી, આવશ્યકતા અનુસાર સમજૂતીની નોંધ લખો. (૧૪)
૧. તત્રાપરા ઋગ્વેદો યજુર્વેદઃ સામવેદોડથર્વવેદઃ શિક્ષા કલ્પો વ્યાકરણં નિયક્તં છન્દો જ્યોતિષમિતિ।
અથ પરા તદ્ધક્ષરમધિમમ્યતે॥
 ૨. તદેતત્સત્યં યથા સુદોત્પાવકાદ્ વિસ્ફુલિડગઃ સહસ્રશઃ પ્રભવન્તે સરૂપાઃ।
તથાક્ષરાદ્ વિવિધા સોમ્ય ભાવા" પ્રજાયન્તે તત્ર ચૈવાપિયનન્તિ॥
 ૩. યસ્મિન્ દ્યૌઃ પૃથિવી ચાન્તરિક્ષમોતં મનઃ સહ પ્રાણૈશ્ચ સર્વૈઃ।
તમેવૈકં જાનથ આત્માનયન્યા વાચો વિમુક્ચથામૃતસ્યૈષ સેતુઃ॥
 ૪. દ્વા સુપર્ણા સયુજા સખાથા સમાનં વૃક્ષં પરિષ્વજાતે।
તયોરન્યઃ પિપ્પલં સ્વાદ્વત્પનશ્રત્રન્યો અભિચાકશીતિ॥
- પ્રશ્ન.૩ શ્રી શંકરાચાર્યનાં જીવન, સમય અને કૃતિઓ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન.૩ શ્રી શંકરાચાર્યનાં સિદ્ધાન્તો સવિસ્તાર ચર્ચો.
- પ્રશ્ન.૪ 'મુંડકોપનિષદ્' નું સવિસ્તર રસદર્શન કરાવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન.૪ 'મુંડકોપનિષદ્' ની શૈલી સવિસ્તર સમજાવો.
- પ્રશ્ન.૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
૧. શંકરાચાર્યનું તત્ત્વજ્ઞાન.
 ૨. સૂત્ર-ભાષ્ય અને અધિકરણનો ટૂંકસાર લખો.
 ૩. મુંડકોપનિષદ્ અને ગીતા.
 ૪. મુંડકોપનિષદ્નું કર્તૃત્વ.
